

15. Dünya Su Forumuna

Ne Götürüyoruz?

Dr. İsmail Hakkı KARAMANDERESİ

24-25 Nisan 2008 tarihlerinde Afyon Kocatepe Üniversitesi ve DSİ 18. Bölge Müdürlüğü (Isparta) birlikteliğinde “5. Dünya Su Forumu Bölgesel Hazırlık Süreci DSİ Yurtiçi Bölgesel Su Toplantıları” adı altında “Termal ve Maden Suları Konferansı” toplantısı yapıldı.

Toplantı, Konferans Onursal Başkanı Çevre ve Orman Bakanı Prof. Dr. Veysel EROĞLU'nun açılış konuşması ile başladı. Toplantıda 44 adet bildiri ve poster sunumu yapıldı. Bildiriler Afyon Kocatepe Üniversitesi tarafından kitap haline getirildi. Görüldüğü kadarı ile çok yoğun bir çalışma yapılmış ve çalışma başarılı olarak sonuçlanmıştır. 22 adet bildiri yazarları tarafından sunulmuş, fakat konular üzerinde tartışma yapılmamıştır.

Onursal Başkan Veysel EROĞLU'nun toplantı sunumunda Dünya Su Forumuna giden Türkiye'nin ne götürdüğü konusunda hiçbir ipucu görülmemiştir. Çünkü sunulan bildirilerin hemen hepsinin Jeotermal Enerji ve Maden Suları konusunda yoğunlaştığı görülmüştür. Zaten üç aydır Türkiye'de şehir suyu kirlilik standartları konusunda koparılan yaygara da bu konuda ciddi bir çalışmanın yapılmadığı, yapılan konuşmaların muallakta kaldığını göstermektedir. Çünkü Dünya Sağlık Örgütü standartlarına göre belirlenmesi gereken Türkiye standartlarında, gerçekçi bir değerlendirme yoktur.

Toplantı yeri olarak seçilen Afyonkarahisar ilçesinde şehrsel arıtma sistemlerinin ne kadar tamamlanmış olduğu bilinmemektedir. Kapalı havza olan bölgede, yerleşim merkezlerinin şehrsel atıklarının nerelere deşarj edildiği ve bu sularla kirlenen akarsu ve göllerin nasıl kullanıldığı konusunda hiçbir çalışma sergilenmemiştir.

Yapılan çalışmalarda da sergilendiği gibi Jeotermal Enerji Kanunu çok hızlı çıkarıldı. Çıkarılan Kanunun uygulamasında sorumlular belirsizdir. Zaten Kanunun 16 Haziran'dan itibaren İl Özel İdareleri tarafından uygulanması gerekirken, halen kuralar çekilmiş veya satış süreci başladı denmektedir. Fakat fiili olarak hiçbir ruhsat çalışması için talep sahiplerine resmi tebligat yapılmamıştır. Bu kanun bu şekilde nasıl uygulanacaktır?

Afyonkarahisar jeotermal sahaları için ciddi bir denetim konusunun, bu toplantı sonucunda

çalışma sonuç raporu olarak katılımcılara bildirilmesi gerekirken, konu ile ilgili halen bir sonuç bildirim yapılmamıştır.

DSİ tarafından birçok jeotermal sahada, soğuk su kuyusu ruhsatı verilmiş olan, 30-50 °C sıcaklıklı su kuyuları mevcut. Bu kuyuların yerine soğuk su kuyusu nasıl ve kim tarafından temin edilecek?

Ayrıca güncel konu olan As, Hg ve Sb içeren suların çevreye jeotermal kaynaklardan 20-30 ppm olarak boşaldığı bilinmektedir. MTA Genel Müdürlüğü 1995 ve 2005 yılı envanterlerinde yayınlanmıştır. İstanbul Üniversitesi Hidro Klimatoloji Kürsüsünün 1976 yılı yayınlarında -5 kitap halinde yayınlanmış-, kaynakların doğal boşalmalar olarak derelere karıştığı belirtilmiştir. Bu derelerden beslenen yeraltı sularını kullanan yerleşme merkezlerimiz yüksek arsenikli, yüksek borlu, yüksek florlu suları kullanmaktadır. Florosis konusunda ciddi taramalar ve yayınlar dururken, Türkiye Cumhuriyeti Hükümetinin üç bakanı politikaya araç edilerek, yapılan hataları ile bazı yerleşme merkezleri halkının huzurunu kaçırarak beyanatlar vermektedir. Ki bu gösterge -As, Hg, B ve yüksek florlu sular- deprem sinyali ve bölgesel jeotermal aktivite işaretlerdir. Bu konuda Çevre Mühendisleri Odası tavır koymuş olmasına rağmen diğer meslek kuruluşlarımızın da bu konuda ciddi tavır koyması gerekmektedir.

Konuya duyarlı ve araştırmacı bir meslektaş olarak, Jeoloji Mühendisleri Odasının da bu konuda tavır koymasını arzu etmekteyim.

Ayrıca Dünya Su Forumuna giderken, dünya standartları ile Devlet Kuruluşlarının görev ve sorumluluk bilinci içersinde gerçekçi görev taksimini hızla tamamlamasını beklemek herkesin hakkı olsa gerekir. Meslek kuruluşu olarak yapılmakta olan Jeotermal Enerji Seminerlerinde ayrıca bu konu için genel bir tartışma ve değerlendirme oturumu yapılmasında sonsuz yarar vardır diyerek yazımızı sonuçlandırmak istiyorum. Meslek odası olarak Dünya Su Forumunda koyacağımız tavır ve sergileyeceğimiz politika konusu üzerinde de ciddi bir çalışma komisyonu kurulmalı. Bu komisyonun hazırlayacağı rapor Dünya Su Forumuna TMMOB Jeoloji Mühendisleri Odası görüşü olarak götürülmelidir.